

LBRIS

We know
books

Vatră Giorgică

**Mâna
lui Dumnezeu**

editura
CREZ

Focșani, 2022

Rasa sau Reverendă – este haina preoțească cea mai cunoscută, ea fiind cunoscută și sub denumiri precum „anteriu” sau „sutana”. Reverenda este acel veșmânt lung, de culoare neagră, croit cât se poate de simplu, care se poartă de către preot peste hainele personale. Este haina smereniei, a simplității.

Sfânta Masă – masa din centrul altarului bisericii. Reprezintă mormântul lui Iisus Hristos. Pe ea se slujește Liturgia.

Sfântul Sinod – este cea mai înaltă autoritate a Bisericii Ortodoxe, pentru toate problemele dogmatice și canonică, precum și pentru cele bisericesti de orice natură. Este prezidat de patriarh. Sinodul este format din toți mitropoliții, arhiepiscopii, episcopii, episcopii vicari și arhierii vicari ai Bisericii Ortodoxe.

Sfinte Vase – vase liturgice în care se sfințește, în credința ortodoxă Trupul și Sângele lui Iisus Hristos. Aceste vase sunt: potirul, în formă de pocal, discul, un disc cu picior, steluța, în formă de stea, copia și lingurița..

Strana – este acea zonă din biserică unde stă corul sau cântărețul. Se referă atât la zona unde stau împreună cei care cântă la slujbă cât și la suportul de lemn pe care sunt așezate cărțile din care se citește în timpul slujbei (analogul).

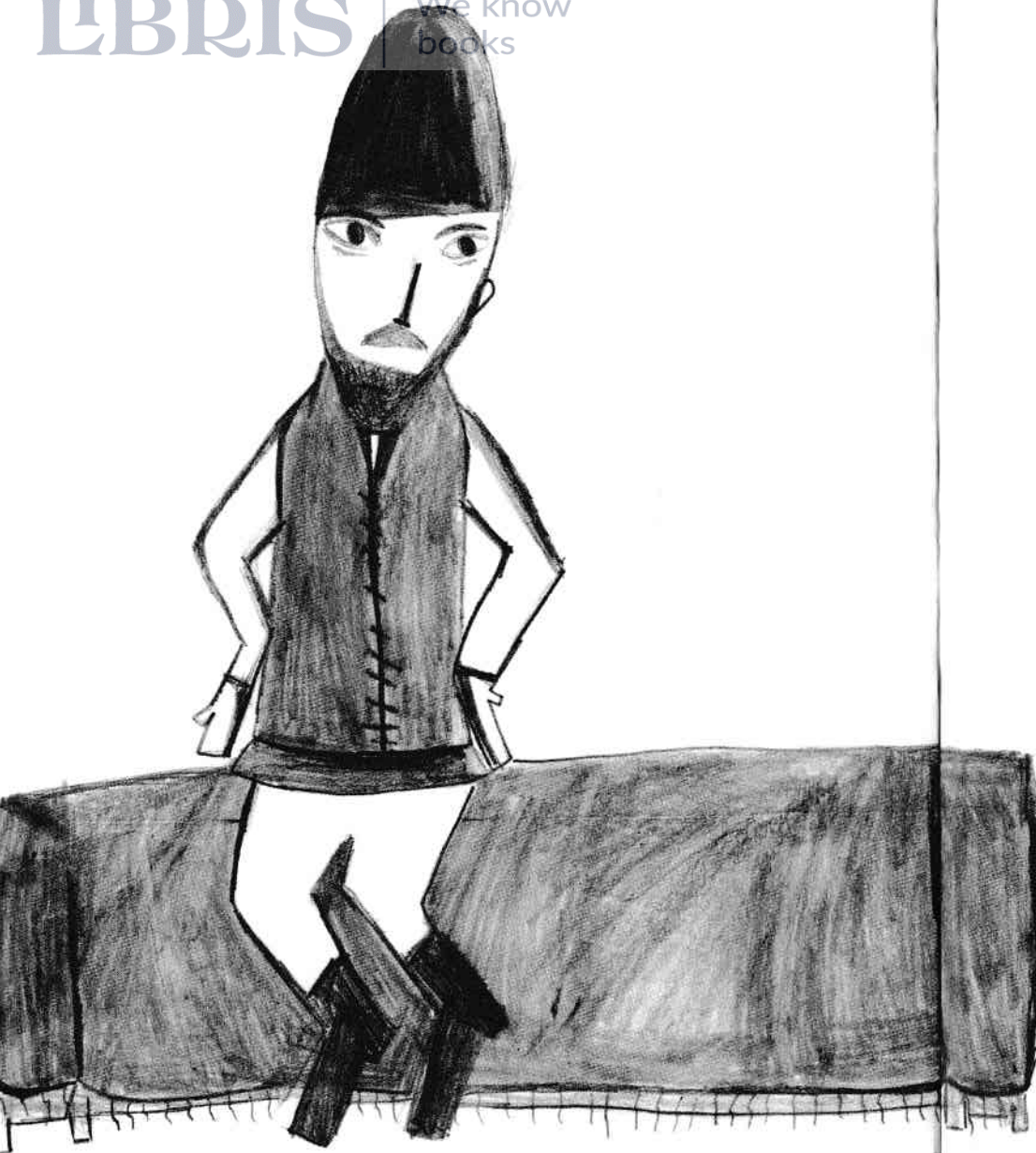
Uși diaconești – respectiv ușile de nord și de sud sunt cele două uși situate de o parte și de alta a iconostasului din bisericile ortodoxe, situate spre marginile iconostasului, de o parte și de alta a Ușilor Împărătești. Aceste uși sunt frecvent folosite de diaconi atunci când aceștia intră și ies din altar.

Vecernie – slujbă religioasă care se face spre seară, în ajunul sau în ziua unei sărbători bisericești.

Cuprins

§ 1	Visul	5
§ 2	Antonie	9
§ 3	Creștin	16
§ 4	Copilărie	27
§ 5	Mănăstirea	35
§ 6	Fără școală	46
§ 7	Calea	52
§ 8	Călugăr	58
§ 9	Decretul	71
§ 10	Timotei	79
§ 11	În slujba episcopilor	85
§ 12	Seminariștii	95
§ 13	Preot	107
§ 14	Moartea episcopului Iordan	113
§ 15	Iustin	121
§ 16	Din nou la mănăstire	137
§ 17	Azilul	149
§ 18	Sfârșit	160
§ 19	Mic dicționar de termeni	161

§ 1 Visul

Este ziua de 9 ianuarie a anului 1933 după nașterea lui Hristos. Este târziu în noapte și satul este în beznă. Este miezul iernii și asta se simte cel mai bine în casa de lut al lui Ion Radu, din Glodeanu Siliștea. Satul este la marginea Bărăganului, în plină câmpie. Vântul înghețat de la răsărit nu întâlnește nimic în cale care să-i domolească furia. Viscolul ce a pornit de două zile a troienit drumurile dintre case. Pe geamul din cameră se zăresc palele de zăpadă pe care viscolul le aruncă peste câmpie. Zăpada lovește în geam apoi cade neputincioasă lângă peretele casei. E urgie mare afară: șuieratul vântului turbat, zăpada ce cade fără încetare, zidul alb ce pare să îi împresoare ca un ocean, asemenea cu cel despre care a învățat la școală, îl neliniștește pe bărbat. E mare tulburare și în sufletul gospodarului. Este gânditor și trist. Casa lui, una de chirpici, acoperită cu paie, este aproape neîncălzită. Nu este prima oară când se întâmplă asta. Chiar și pruncii săi, cei trei băieți și fata s-au obișnuit cu frigul. Stau întinși pe patul ce ocupă jumătate din cameră, acoperiți cu toate bulendrele din casă. Nu asta este mâhnirea sa, ci alta. Maria, soția lui, este aproape de sorocul nașterii și nu au cele necesare. Oftează trist gospodarul. „Tare greu e să fii sărac” își șoptește.

– Femeie, eu merg mâine la boier să îl rog să îmi dea o căruță de lemne.

– Nu pleca bărbate. E troian și, Doamne ferește, să nu dea de tine lupii. Apoi pe vremea asta boierul o să ceară pe lemne cât nu face.

– Trebuie să merg. Azi, mâine, vei naște și trebuie să avem căldură pentru prunc. Apoi, trebuie să trec pe la tanti Floarea, să o rog să vină să te vadă din nou. Doar ea poate, pe vremea asta, să te moșească.

– Lasă că știe ea că trebuie să vină. De s-o împlini sorocul te repezi și o aduci. Mai bine vino lângă mine să mă încălzești. Pune capul jos, nu te mai zdrobi de griji. Cu ajutorul lui Dumnezeu le rezolvăm pe toate.

Oftând, se așază pe pat, lângă soția sa.

– Pune mâna să vezi cum mișcă, spuse femeia cu voce duioasă.

Pruncul mișca făcând ca pe pânțele maicii sale să apară mici rotunjiri, asemeni unor genunchi mici de copil. Bărbatul întinse mâna sa noduroasă, bătută de muncă și atinse cu delicatețe pânțele soției sale. Mișcarea pruncului îi mai topi din încordare și neliniște. Șopti:

– Cu ce ne-o binecuvânta Dumnezeu? O fi băiat, o fi fată?

– Nu contează, să fie sănătos, asta e important, spuse duios Maria.

– Tare mi-aș dori ca acest copil să îl dăruim lui Dumnezeu, orice ar fi el. Să îl facem preot sau călugăr.

– De unde gândul ăsta? Nimeni din neamul nostru nu a fost așa.

– Tare mi-aș dori asta. Nu știu de unde mi-a venit gândul, dar nu îmi dă pace, spuse bărbatul.

– Noi doar propunem, Dumnezeu dispune.

– Așa e. Hai să ne odihnim!

– Somn ușor!

Luă soția în brațe, închise ochii și începu să se roage în gând:

„Doamne Iisuse Hristose, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul! Tu, Dumnezeu meu știi ce este sărăcia. Te-ai născut, Doamne, într-o peșteră săracă, asemeni casei mele. Te-a încălzit răsuflarea animalelor, ca și noi ai simțit frigul și lipsurile. Te rog, Dumnezeule, ai milă de soția mea, de pruncii mei și de mine. Fă cum știi Tu să încetezi viscolul, să se liniștească vremea, să se nască bine pruncul. Făgăduiesc Doamne că pe pruncul ce se va naște Ți-l voi dărui Ție. Doamne, ai milă de noi!”

Adormi rugându-se. Maria simțind zbuciumul său a stat nemișcată multă vreme până când somnul a cuprins-o și pe ea. S-a trezit mai târziu amorțită, așa că s-a mișcat încet, să nu îl trezească.

„Ce bărbat bun mi-a dat Dumnezeu. Ajută-l Doamne după inima lui bună. Dă-i liniște și putere”.

Bărbatul s-a trezit când zorii au luminat încăperea în care se aflau. S-a trezit brusc, tulburat. S-a ridicat și a privit afară. Vremea se liniștise și un soare știrb răsărise din zarea albă a câmpiei. Soția sa trebăluia de ceva vreme prin casă.

– Marie, stai jos lângă mine, căci vreau să îți spun ceva. Eu am avut un vis tare frumos. Se făcea că erai născută iar pruncul nostru era un băiat. Iar băiatul a crescut repede și ajuns mare, s-a făcut călugăr. Și pe când el se ruga în genunchi, în spatele lui a apărut o mulțime de preoți care se rugau cu el. Erau și preoți tineri, și preoți mai bătrâni, unii cu barba albă, alții cu barba abia mijind pe obrazii tineri. Toți se rugau în tăcere, privind cu dragoste spre fiul nostru. Rugăciunea asta a durat mult timp, mi s-au părut ore întregi. Eu nu mă săturam să îi privesc, erau

îmbrăcați cu veșminte aurite, încât păreau niște îngeri de pe icoane. Deodată o lumină cerească s-a apropiat de mine și o voce nepământeană mi-a spus:

– Îl vezi, acesta nu va mai fi al tău ci al Stăpânului Hristos. El va deveni mâna lui Dumnezeu întinsă preoților.

M-am trezit cu o dulceață de negrăit în suflet, cu o pace pe care n-am avut-o niciodată, dar și cu o nedumerire. Mă tot gândesc, mă tot frământ și nu găsesc răspunsul. Cum adică: „mâna lui Dumnezeu”? Dumnezeu are nevoie de mâini omenești? Și de ce mâna întinsă preoților? Ce-o fi însemnând asta? O fi de bine sau o fi de rău?

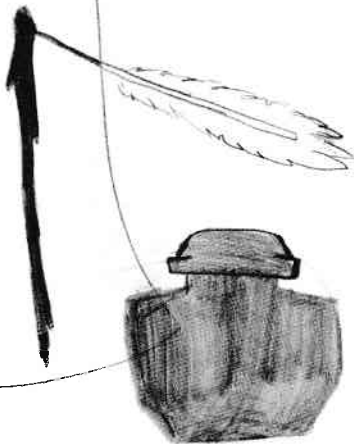
– Eu zic că e de bine, spuse Maria.

– Și eu cred la fel.

– Să lăsăm asta în grija lui Dumnezeu. E mai bine așa, spuse împăciuitoare femeia, ridicându-se încet spre a-și continua treaba.

– Eu o să îl întreb pe părintele nostru. Sigur va ști să îmi explice, spuse bărbatul.

Se ridică gânditor și plecă la treburile sale.

Antonie

Glodeanu Siliștea este un sat pierdut în câmpia Bărganului. Satul se chema odinioară Frecăței dar și-a schimbat de ceva vreme numele. Este un sat de țărani agricultori, muncitori ai pământului. Chiar numele său arată aceasta, glodul fiind noroiul cleios ce cuprindea satul după ploile interminabile de primăvara și toamna, iar siliștea este ogorul roditor ce le asigură mămăliga de fiecare zi.

Bătrânii spun că satul a fost clădit de ciobanii ardeleni ce străbăteau Carpații în lungile lor transumanțe spre lunca Dunării. Valahii, românii de astăzi, erau ciobani renumiți. Pentru ei și pentru turmele lor mari de oi nu existau granițe. Orice vitregii au cuprins vremurile trecute, orice conflicte armate frământau uriașele imperii ce înconjurau mica lor țară, păstorii vlahi circulau liberi de pe coastele Dalmației și până pe malul răsăritean al Mării Negre. Din loc în loc întemeiau mici așezări. Aceste mici așezări au fost întărite de boierii locali ce aveau nevoie de brațe de muncă spre a trudi pe imensele lor moșii. Așa s-a întâmplat și cu satul acesta. Istoria locului nu a fost deloc ușoară. Spre exemplu în timpul războiului ruso-turc de la începutul veacului al XIX-lea totul a fost pustiit, casele dărâmate, drumurile distruse, oamenii alungați. Au trecut, apoi, ani buni până când viața a revenit la normal.

Moșierii ce stăpâneau pământul de câteva generații făceau parte din renumite familii boierești: Casotti, Filipescu și Balș. Deși țărani fuseseră împroprietăriți de Vodă Cuza, apoi de rege, după primul Război mondial, acum, la puțini ani se vedeau tot în sărăcie, la fel de dependenți de boieri ca pe vremea domnitorilor fanarioți.

Radu Ion este fiu al satului. Părinții, bunicii și toți strămoșii de care a aflat au locuit pe aceste pământuri. Toți au fost oameni muncitori și gospodari, cu mulți copii și, mai presus decât toate, cu mare credință în Dumnezeu. Nu au fost nici săraci, dar nici bogați. Ion are două pogoane de pământ, insuficiente, însă, pentru a asigura o viață normală familiei sale, de aceea muncește și pe moșia boierului George Balș. Ion a fost în Războiul cel mare, a luptat pentru unirea țării la Mărășești, chiar a fost decorat pentru vitejie. După câțiva ani de la întoarcerea din armată s-a căsătorit cu Maria Ochian, fiica lui Vasile Ochian din Cotorca. I-a binecuvântat Dumnezeu cu patru copii: Anicuța are acum șapte ani, Ionel cinci ani, Vasile patru iar Nicușor doi. Oftă, aruncând cu lopata zăpada ce se lipise de pereții casei. Mobile de zăpadă de aproape trei metri au troienit casa lui. Oftă din nou, scuipe în palmă, își șterse sudoarea de pe frunte cu dosul mâinii și continuă să curețe curtea. Nu este mare casa lor, ca mai toate casele din sat, are două camere despărțite de o săliță. O cameră este „de bună” și în cealaltă locuiesc ei. Lângă casă au lipită o bucătărie de vară iar în bătrătură o cușcă pentru porc și una pentru păsări. S-a gospodărit așa cum s-a putut după întoarcerea din război. Înainte de nuntă au făcut clacă, așa cum era tradiția locului, au sărit să îl ajute toate rudele și cunoscuții. Într-o săptămână casa era gata așa că după nuntă s-au putut muta în nouă lor locuință. S-a muncit zdravăn: în prima zi au făcut chirpicii,

în alta au ridicat zidurile, în următoarea au făcut acoperișul, apoi au vărut casa pe dinăuntru și pe dinafară. Mobila au făcut-o pe loc.

De Maria a aflat de la părinții săi. Era fată de oameni gospodari și credincioși. Părinții lor se cunoșteau de mulți ani. S-au văzut la horă, la Cotorca, au dansat de câteva ori, au schimbat câteva cuvinte și a decis să meargă în pețit, să ceară fata de soție. A fost cu părinții lui și s-au înțeles din câteva vorbe. În vară au făcut nuntă mare, cu lăutari veniți tocmai de la Zabău.

Se luminase bine și treaba era terminată. Prin ochiurile mici de geam, brumate de ger se vedeau năsurile copiilor. Ca niște pui de pasăre care ciripesc în cuib, așa și ei îl strigau și îi făceau semne cu mâna. S-a înveselit și parcă munca îi părea mai ușoară. Își șterse zăpada de pe cisme și intră în casă.

–Tată, tată! strigară bucuroși copiii.

Nicușor se ghemui luându-i în brațe piciorul în timp ce Ionel îi sări în spate. Îi cuprinse în brațe pe fiecare sărutându-le obraji catifelați. Redeveni apoi serios și spuse soției sale:

– Mărie, eu merg să vorbesc cu boierul.

– Mergi bărbate, până te întorci, eu pregătesc mâncarea.

Bărbatul și-a schimbat haina și căciula cu unele de sărbătoare și a plecat spre casa boierului. Drumul nu se dovedi ușor, urca și cobora pe troiene răsuflând cu greutate. Din când în când se oprea să își tragă sufletul, ștergând cu dosul palmei sudoarea de pe frunte. Zăpada sclipea în lumina soarelui de dimineață, doar câteva ciori flămânde întinând albul imaculat.

Boierul avea casă în satul lor, o casă mare și frumoasă. Nu venea prea des aici, ci mai mult locuia la București sau

călătoria la Paris și Berlin. Numeroasa lui familie s-a înrudit cu boieri din Franța și Germania și adesea merge pe la frați, surori sau pe la rude. Este un om bun boierul, vrednic urmaș al bunicii sale Anica Filipescu, ctitora bisericii din sat. La el are speranță Ion Radu să găsească ajutor.

Privi spre casa boierului. Un fir subțire de fum arată că nu este pustie. Nu îndrăzni să intre, doi câini mari, de rasă, au lătrat spre el arătându-și dinții albi.

– Boierule, boierule! strigă de mai multe ori.

După o vreme, de pe ușa principală a ieșit intendentul. Scund și gras, cam de 60 de ani, proaspăt ras, cu părul nefiresc de blond pentru săteni, spuse autoritar:

– Ce dorești?

Vorbea cu accent străin, litera „ș” semănând mai mult cu un „s” apăsător.

– Boierul este acasă?

– Boierul nu este aici, a plecat înainte de Bobotează la București. Ce treabă ai tu cu dânsul?

Apăsă pe cuvântul tu, ca și cum l-ar fi împuns cu bastonul. Ion împlânzi vocea și spuse:

– Domnule, am femeia însărcinată iar sorocul este peste câteva zile. Am rămas fără lemne și mă tem să nu moară de frig pruncul care se va naște. Am mare nevoie de o căruță de lemne. Îi voi plăti boierului la primăvară așa cum va socoti de cuviință, cu bani sau cu muncă. Nu am la cine altcineva să cer ajutorul.

Intendentul îl privi cu milă. Știa ce înseamnă frigul, chiar el suferea mult în iernile geroase, deși casa boierului era bine încălzită. „În miezul iernii să nu ai ce pune pe foc?” I se părea absolut îngrozitor. Își strânse mai bine paltonul pe trup. Nu era primul țăran care venea cu o asemenea cerere. Chiar fiind străin de neamul românilor, conviețuind cu ei de

aproape patruzeci de ani a ajuns să îi îndrăgească. Boierul îi dăduse indicații clare: „Când sunt probleme grave iei decizia pe loc, ca și cum aș fi eu de față,” de aceea spuse:

– Știi să scrii și să citești?

– Știu.

– Intră în casă.

Porunci câinilor să se așeze și au intrat în hol.

– Așează-te la masă, porunci intendentul.

Îi puse înainte hârtie, cerneală și un toc de scris. Porunci iarăși:

– Eu, scrie numele, am primit de la boierul George Balș o căruță de lemne de salcâm pe care mă angajez să o plătesc cu muncă în vara acestui an. Pune data, numele întreg și apoi fă semnătura ta. Luă hârtia, suflă de câteva ori să se usuce bine cerneala, citi cele scrise apoi continuă:

– Mâine dimineată o să vină pădurarul cu o căruță de trunchiuri și crengi de salcâm. Când o veni primăvara să vorbești cu boierul, el va stabili câte zile de muncă trebuie să faci. Acum poți pleca.

S-a ridicat voios țăranul. Știa că boierul este om de cuvânt. Dacă așa era boierul și slugile sale erau la fel. Și într-adevăr, a doua zi spre prânz în băutura sa umilă oprea căruța boierului, plină de trunchiuri de lemn de salcâm. A semnat chitanța de primire a lemnului și întreaga zi a tăiat cu joagărul său de mână trunchiurile în bucăți mici cât să intre în sobă. Se simțea acum pregătit să-și primească pruncul.

În ziua de 17 ianuarie Maria a născut o frumusețe de băiat. Au mutat copiii în camera bună iar durerile nașterii le-a suferit în tăcere, de teamă să nu îi sperie. Moașa a înfășurat pruncul și acesta se odihnea la pieptul mamei. Pruncul nu era prea mare, dar era viu iar chipul său era atât de frumos, de luminos și de limpede încât cei doi îl asemănau cu

al unui înger, asemeni celor pictați pe pereții bisericii din sat.

– Cum să-l numim femeie? Eu nu m-am gândit la asta.

– Eu zic să îl numim după sfântul de azi. Sau poate crezi că ar trebui să îi găsim alt ocrotitor?

– Dar ce sfânt este astăzi? Întrebă el mirat.

– Nu te-ai uitat la calendar?

– Nu.

– Ia uită-te!

– E sfântul Antonie cel Mare. Îmi place! Ce spui?

– Și mie îmi place.

– Atunci Antonie să îi fie numele.

– Radu Antonie, ce frumos sună.

Abia apoi copiii au avut voie să intre în cameră, să-și îmbrățișeze mama și să privească curioși și veseli pe frățiorul lor.

